

Lausunto / Vt 5 parantaminen välillä Siilinjärvi - Pöljä - Alapitkä, yleissuunnitelma

Kunnanhallitus 16.06.2025 § 135
349/10.03.01.00/2022

Valmistelija

kaavoituspäällikkö Timo Nenonen, puh. 044 7401410

Lausuntopyyntö

Pohjois-Savon ELY-keskus, 14.4.2025

Kuntaa pyydetään antamaan lausunto yleissuunnitelmasta ja sitä vastaan tehdyistä muistutuksista ELY-keskukselle. Kuntaa pyydetään liittämään lausuntoonsa otteet yleissuunnitelman käsittämälle alueelle hyväksytyistä oikeusvaikutteisista kaavoista, jotka eivät sisälly suunnitelma-aineistoon.

ELY-keskus pyytää kuntaa lausuntoa antaessaan kiinnittämään huomiota seuraaviin yleissuunnitelman käsittelyä ja sisältöä koskeviin asioihin:

- Yleissuunnitelmaa koskevat muistutukset toimitetaan ELY-keskukselle ennen nähtävänäoloajan päättymistä (LjMTL 27 §). ELY-keskus varaa kunnalle, mahdollisuuden lausua suunnitelmasta tehdyistä muistutuksista (LjMTL 27 a §). ELY-keskus täydentää kunnan lausuntopyyntöä nähtävilläoloajan jälkeen, jos suunnitelmasta on jätetty kuntaa koskevia muistutuksia?
- Yleissuunnitelmassa esitetyt ratkaisut ovat periaatteellisia ja sijainnit likimääräisiä sekä maanteiden hallinnolliset muutokset alustavia.
- Yleissuunnitelman alustavat kokonaiskustannukset ovat 124,47 miljoonaa euroa (MAKU-ind. 145; 2020=100, alv 0 %). Hankkeen kustannusjaosta valtion ja kunnan kesken sovitaan tarkemmin seuraavan suunnitteluvaiheen (tiesuunnitelma) yhteydessä.
- Onko kunnalla huomauttamista yleissuunnitelman mukaisiin teiden likimääräisiin sijainteihin tai liikenteellisiin ja teknisiin perusratkaisuihin?
- Onko kunnalla huomauttamista yleissuunnitelmaan sisältyvien siltojen, melusteiden tai muiden merkittävien rakenteiden periaateratkaisuihin?
- Onko kunnalla huomauttamista yleissuunnitelmassa ehdotettuihin tieverkon hallinnollisiin muutoksiin?

Suunnitelma

Valtatie 5 parantaminen välillä Siilinjärvi-Pöljä-Alapitkä, Siilinjärvi ja Lapinlahti, Yleissuunnitelma. Pohjois-Savon ELY-keskus. Raportteja 15 / 2024.

Yleissuunnitelman aineisto on ollut nähtävillä 5.5 saakka verkko-osoitteessa:

<https://vayliensuunnittelu.fi/suunnitelma/1.2.246.578.5.1.490/nahtavillaolo>.
Pääosa Siilinjärven kunnan alueelle sijoittuvista suunnitelma-asiakirjoista on päätöksen liitteinä, koska suunnitelma-aineisto ei enää ole julkisesti nähtävillä.

Valtatie 5 on Helsingin ja Sodankylän välinen valtatie, josta Heinolan Lusin ja Sodankylän välinen osuus on pituudeltaan noin 909 kilometriä. Valtatie on koko osuudeltaan osa Euroopan laajuista Ten-T-verkkoa. Yhteysvälillä Lusi–Iisalmi valtatie on LVM:n asetuksen mukainen palvelutason I

pääväylä ja välillä Iisalmi– Kajaani palvelutason II mukainen pääväylä. Yhteysvälillä Siilinjärvi–Iisalmi valtatie 5 muodostaa samassa liikennekäytävässä kulkevan Savon radan kanssa koko Itä-Suomen kannalta keskeisen kehityskäytävän. Valtatien suunnitteluosuutta on työn aikana jatkettu Siilinjärven taajaman ja Pöljän väliltä Lapinlahden Alapitkän kylälle saakka. Suunnittelualueen kokonaispituus on noin 16 kilometriä.

Nykytila

Nykyinen valtatie on jatke Kuopio – Siilinjärvi moottoritieosuudelle. Siilinjärven taajaman pohjoispuolella tie jatkuu kaksikaistaisena sekaliikennetienä. Nykyisellä valtatieosuudella on viisi maanteiden tasoliittymää ja useita katu- ja yksityistieliittymiä. Valtatien nopeusrajoitus on 80 km - 100 km/ h. Suunnittelualueen keskimääräiset vuorokausiliikennemäärät (KVL) ovat 6544–9020 ajoneuvoa vuorokaudessa (KVL 2021). Raskaan liikenteen osuus kokonaisliikennemäärästä vaihtelee 8–10 prosenttiin.

Valtatie 5 ei täytä tärkeille päätteille asetettuja valtakunnallisia tavoitteita. Tien suurimpia ongelmia ovat jo nykyisin ohitusmahdollisuuksien vähäisyys, 2-kaistaisen tien huono välityskyky ja huono liikenneturvallisuus. Suunnitteluosuudella on tapahtunut vuosina 2016–2020 43 poliisin tietoon tullutta liikenneonnettomuutta, joista kuolemaan johti 2 ja loukkaantumiseen 10 onnettomuutta. Onnettomuuksissa kuoli 2 ja loukkaantui 17 henkilöä.

Nykyisellä tielinjalla sijaitsee kaksi 1-luokan vedenhankintaa varten tärkeää pohjavesialuetta. Harjamäki–Kasurilan pohjavesialue (pv-tunnus 0874901) sijoittuu suunnitteluosuuden eteläpäähen ja Kärängänmäen pohjavesialue (pv-tunnus 0874951) suunnitteluosuuden pohjoispäähen. Harjamäki–Kasurilan pohjavesialueen vedenottamot kattavat kaksi kolmasosaa Siilinjärven kunnan vesihuoltolaitoksen toimittamasta vedestä. Harjamäki–Kasurilan v. 1992 toteutettu pohjaveden suojaus ei ole nykyisten ohjeiden mukainen. Kärängänmäen pohjavesialueen Pöljän vesiosuuskunnan vedenottamoon on liittynyt noin 860 taloutta ja vedenkäyttäjiä on yli 2000 henkilöä. Pöljän vedenottamon raakaveden laatu kärsii jo nykytilanteessa kohonneista kloridipitoisuuksista. Kärängänmäen pohjavesialueella ei ole suojausta.

Tavoitteet

Suunnittelutyön tavoitteena on ollut kehittää valtatie 5 Siilinjärven ja Alapitkän välillä tavoitetilanteen mukaiseksi palvelutasoluokan I mukaiseksi pääväyläksi ja parantaa yhteysvälin liikenteen palvelutasoa ja sujuvuutta sekä liikenneturvallisuutta kaikkien liikkujien kannalta.

Hankkeen yksi päätavoite on ollut pienentää merkittävästi Kärängänmäen pohjavesialueeseen ja pohjavedenottamoon kohdistuvia pilaantumisriskejä.

Tavoitteena on ollut myös lieventää tai vähentää liikenteestä aiheutuvia haittoja ihmisten elinoloihin, viihtyisyyteen, elinkeinoihin ja liikkumiseen ja mahdollistaa sujuvat yhteydet kiinteistöille sekä virkistysalueille.

Suunnittelutyön aikana käydyn vuoropuhelun tavoitteena on ollut osallisten tiedottaminen ja mahdollisuuksien mukaan heidän näkökulmiensa huomioon ottaminen.

Maankäytön suunnittelun osalta on ollut tavoitteena edistää liikenteellisillä ratkaisulla kuntien maankäytön ja liikennejärjestelmän kehittämistavoitteita.

Vaihtoehtotarkastelut

Suunnittelutyön alkuperäisenä lähtökohtana oli v. 2010 valmistuneen yleissuunnitelman VE 2:n päivittäminen vastaamaan nykyistä päätielle asetettua tavoitetasoa. Yleissuunnitelman päivityksen lähtökohtana on ollut myös Vt 5 YVA välillä Siilinjärvi–Pöljä, josta yhteysviranomaisen on antanut perustellun päätelmänsä v. 2005. Suunnittelutyön edetessä todettiin mm. pohjaolosuhteisiin, Kärängänmäen pohjavesialueen vedenottamolle, asutukselle, ympäristöön ja meluun liittyen sellaisia riskejä, että päätettiin tarkastella myös YVA:ssa mukana ollut VE 5. Myös Siilinjärven kunnan maankäytön kehittämistavoitteet puolsivat lisätarkasteluja. Lopulta päätettiin luopua VE2:n mukaisesta ratkaisusta. Vertailun vuoksi päätettiin tutkia myös kahta vaihtoehtoista nykyisen valtatie länsipuolelle sijoittuvaa linjausta, VE 10 ja VE 11. Näiden osalta tarkasteluja on tehty yleispiirteisemmin, kuin vaihtoehtoissa VE 2 ja VE 5.

Linjausvaihtoehdon 5 suunnittelun lähtökohta oli linjauksen sijoittaminen kokonaisuudessaan Kärängänmäen pohjavesialueen ulkopuolelle, jolla voidaan estää kaikki pohjavesialueeseen rakentamisesta ja liikenteestä aiheutuvat riskit.

Yleissuunnitelman keskeistä sisältöä

Valtatien poikkileikkaus

Yleissuunnitelma on laadittu hankevaihtoehdon VE 5 mukaisesti. Tien poikkileikkaus Siilinjärveltä Pöljänmyllyn eritasoliittymän pohjoispuolelle on nelikaistainen ja keskikaiteellinen.

Tästä pohjoiseen jatkuu ohituskaistajakso eteläiseen ajosuuntaan Riitanniityn kohdalle saakka. Riitanniityn jälkeen ohituskaista vaihtuu pohjoiseen ajosuuntaan. Valtatie muuttuu normaaliksi kaksikaistaiseksi tieksi Oravaisenpuron ylittävän sillan jälkeen.

Liikenteelliset järjestelyt

Päätien uusi linjaus alkaa Kuopio–Siilinjärvi moottoritien pohjoispäästä ja noudattaa nykyistä linjausta Radantauksen teollisuusalueen pohjoisreunaan saakka. Uusi linjaus sijoittuu nykyisen valtatie itäpuolelle aina Alapitkälle saakka, jossa linjaus yhdistyy nykyiseen maastokäytävään. Nykyinen valtatie säilyy osana rinnakkaistieyhteyttä ja tärkeänä paikallisen ajoneuvoliikenteen ja jalankulun ja pyöräilyn yhteytenä.

Uusia eritasoliittymiä on esitetty kolme: Radantaus, Pöljänmylly ja Alapitkä, joissa kaikissa päätie ylittää sekundäärisen tien. Radantauksen eritasoliittymän kautta on yhteys Siilinjärven kaupungin pohjoisiin asuinalueisiin ja rinnakkaistienä toimivalle vanhalle valtatielle 5. Pöljänmyllyn eritasoliittymästä päätiehen liitetään seututie 576. Alapitkän eritasoliittymän kautta päätie yhdistyy sekä läheiseen maantiehen 5580 että vanhaan valtatiehen 5. Koko valtatie 5 eritasoliittymäalueet, rampit ja risteävät tiet valaistaan.

Jalankulku- ja pyöräily-yhteydet pyritään toteuttamaan rinnakkaistien yhteyteen, jossa on nykyinen väylä Radantauksen teollisuusalueelta Pöljän kylään saakka. Reitti kuuluu myös Kuopion seudun pyöräliikenteen pääreitiverkostoon.

Kolme uutta eritasoliittymään varustetaan pysäkkijärjestelyin, jotka palvelevat pitkämatkaista pikavuoroliikennettä ja toimivat vaihtopysäkkeinä pika- ja paikallisvuorojen välillä.

Uusi tielinjaus mahdollistaa edelleen suuret erikoiskuljetukset (7 x 7 x 40 m). Suunnittelualueen eteläosissa etelästä pohjoiseen liikkuvat kuljetukset jatkavat nykyisellä reitillään kiertäen valtatie eritasoliittymät 75, 76 ja 77. Erikoiskuljetusreitti liittyy uuteen linjaukseen maantien 559 ja valtatie liittymässä. Pohjoisesta etelään toteutetaan erikoiskuljetuksille uusi yhteys Taivallahdentielle. Muutoin erikoiskuljetusreitit noudattavat suunniteltua tielinjausta.

Alustavat pohjanvahvistustoimenpiteet ja sillat

Pohjatutkimusten perusteella alueen maaperä on enimmäkseen silttiä/ silttistä hiekkaa/ hiekkaista silttiä. Suunnittelualueella on 12 pehmeikköaluetta, joissa saven paksuus on 10 metriä. Tielinjauksella käytetään pohjanvahvistusmenetelmänä esikuormitusta ja massanvaihtoa. Sillat perustetaan kalliovaraisesti tai paaluille.

Hankkeeseen sisältyy 16 siltapaikkaa. Sillat ovat teräsbetonisia laattakehäsiltoja, teräsbetonisia laattasiltoja, teräsbetoninen palkkisilta ja jännitetty betoninen palkkisilta. Hankkeen merkittävistä silloista on laadittu alustavat yleispiirustukset, muista silloista on esitetty siltatyypin ja perustamistapa.

Pohjavedensuojaus

Linjauksen eteläpäässä Harjamäki–Kasurilan pohjavesialueella pohjaveden muodostumisalueen suojaus esitetään uusittavaksi ja toteutettavaksi luiskasuojauksena (kloridi- tai onnettomuussuojaus) Väyläviraston ohjeen 19/2020 mukaisesti.

Meluntorjunta

Meluselvitysten perusteella on uuden tielinjan varressa alustavasti tarvetta meluntorjunnalle noin 15 kohteessa valtioneuvoston asettamien melun ohjearvojen saavuttamiseksi. Melusteiden yhteenlaskettu pituus on alustavasti noin 5 kilometriä. Melusteiden tyyppi määritellään seuraavissa suunnitteluvaiheissa huomioiden ympäristön luonne ja erityispiirteet.

Tieympäristö ja ekologiset yhteydet

Siilinjärven ja Radantauksen välillä tieympäristön ilme sovitetaan taajamaympäristöön. Radantauksen ja Mehtomäen välillä tieympäristö on metsän ja pienten peltojen reunustamaa. Tieympäristö viimeistellään luonnonmukaisilla istutuksilla ja niityillä huomioiden luonnon monimuotoisuuden lisääminen. Puu- ja pensasistutuksia käytetään eritasoliittymän ympäristössä. Mehtomäen paikallisesti arvokas viljelymaisema säilytetään avoimena. Mehtomäen ja Alapitkän välinen tieympäristö on pääosin metsäistä ja ympäristön käsittely on vastaavaa kuin Radantauksen ja Mehtomäen välillä.

Valtatien linjauksen kanssa risteäviä ekologisia yhteyksiä pyritään turvaamaan tarkemman suunnittelun yhteydessä mm. säilyttämällä olevaa puustoa ja ohjaamalla eläinten kulkureittejä alikulkuihin, rumpuihin ja Oravaisenpuron laaksoon. Riista-aidalla estetään isojen nisäkkäiden pääsy tiealueelle.

Kevennetyt vaihtoehdot

Yleissuunnitelmavaihtoehdon lisäksi tutkittiin kahta kevennettyä hankevaihtoehtoa. Kevennetyssä vaihtoehdossa 1 toteutetaan yleissuunnitelmavaihtoehdon mukainen tielinjaus jatkuvana ohituskaidatienä (1+2 kaistaa). Eritasoliittymistä toteutetaan vain Radantauksen eritasoliittymä. Pöljänmyllyn eritasoliittymää ei toteuteta, ja Alapitkän liittymä toteutetaan tasoliittymänä. Kevennetyssä vaihtoehdossa 2 toteutetaan hankevaihtoehdon mukainen tielinjaus kaksikaistaisella

poikkileikkauksella. Liittymät toteutetaan samoin kuin kevennetyssä vaihtoehdossa 1.

Kevennetyt vaihtoehdot tarjoavat pienemmät kustannukset verrattuna yleissuunnitelmavaihtoehtoon VE5. Ne parantavat kevyen ajoneuvoliikenteen sujuvuutta suhteessa vaihtoehtoon VE 0. Vaihtoehto 1 on liikenteellisiltä vaikutuksiltaan ja liikenneturvallisuudeltaan lähellä yleissuunnitelmavaihtoehtoa. Kevennetty vaihtoehto 2 on liikenteen sujuvuuden kannalta selkeästi VE5 huonompi, eikä se paranna liikenneturvallisuutta. Kevennetyjen vaihtoehtojen kustannukset ovat selkeästi yleissuunnitelmavaihtoehtoa VE5 pienemmät, mutta myös hankkeiden hyödyt kärsivät, etenkin kevennetyssä vaihtoehdossa 2.

Hankkeen vaikutukset ja haitallisten vaikutusten vähentäminen

Hankkeen toteuttaminen mahdollistaa Siilinjärven taajaman kehittämisen, yritysten ja palvelujen sijoittumisen nykyisen taajamarakenteen yhteyteen ja taajamarakenteen tiivistämisen. Nykyinen valtatie jää paikallisen liikenteen käyttöön, mikä edistää myös kestävä ja turvallista liikkumista. Hanke mahdollistaa pitkän matkan kuljetusten ja henkilöliikenteen sujuvan ja turvallisen liikkumisen valtatie 5 liikennekäytävää pitkin.

Hankkeen merkittävin ympäristövaikutus on Kärängänmäen pohjavesialueen pilaantumisriskin pienentyminen pääosa liikenteestä siirtyessä pohjavesialueen ulkopuolelle

Liikenteelliset vaikutukset

Valtatien 5 parantaminen tavoitetilanteen mukaiseksi Siilinjärven ja Alapitkän välillä mahdollistaa yhteyden tavoitteen mukaisen kehittämisen. Jatkuva ohituskaistatie parantaa pitkänmatkaisen tavara- ja henkilöliikenteen sujuvuutta ja ennustettavuutta. Maantietasoinen rinnakkaistieyhteys mahdollistaa paikallisen liikenteen erottamisen ja häiriötilanteiden liikenteen sujuvuuden sekä seudullisen ja paikallisen liikkumisen kehittämisen.

Suunnitelmien mukaiset toimenpiteet parantavat merkittävästi valtatie 5 turvallisuutta suunnitteluosuudella. Ajosuuntien erottaminen rakenteellisesti, liittymien muuttaminen eritasoliittymiksi sekä turvallisten ohitusmahdollisuuksien toteuttaminen minimoivat riskin joutua kohtaamis- ja risteämisonnettomuuteen. Riista-aidat, ekologiset yhteydet ja valaistuksen lisääminen vähentävät eläinonnettomuuksia.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin, elinkeinoihin ja liikkumiseen

Ihmisten elinolot, viihtyisyys ja liikkumisen turvallisuus paranevat ja tien estevaikutus vähenee Aappolan, Pöljänmyllyn ja Pöljän kyläalueilla nykyisen valtatie jäädessä pääosin paikallisen liikenteen käyttöön. Kulkuyhteydet valtatielle pitenevät Pyylahden, Aappolan ja Pöljän alueilla ja lyhenevät Munakan, Hoikin ja Mehtomäen alueilla. Yhteys teollisuusalueelta uudelle valtatielle muuttuu sujuvammaksi Radantauksen eritasoliittymän kautta. Uusi valtatie pirstoo peltoalueita erityisesti Mehtomäen kohdalla, millä on haitallinen vaikutus alueen maanviljelyyn.

Vaikutukset maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen

Hanke parantaa valtakunnallisesti merkittävän pohjois-etelä -suuntaisen tieyhteyden sujuvuutta ja liikenneturvallisuutta, turvaa elinkeinojen toimintaedellytyksiä sekä vähentää tieliikenteestä asutukselle ja pohjavedelle aiheutuvia haittoja. Hanke mahdollistaa Siilinjärven keskustaajaman kehittämisen ja taajamarakenteen tiivistämisen sekä taajaman pohjoispuolisen Radantauksen alueen kehittämisen. Rinnakkaistieyhteys parantaa kestävä ja turvallisen liikkumisen

edellytyksiä ja kylien kehittämistä Aappolan ja Pöljän kylien alueella sekä Siilinjärven keskustaajaman suuntaan. Mahdollinen KT75 uusi linjaus Radantauksen liittymästä rauhoittaa keskustan liikennettä ja parantaa liikenneturvallisuutta.

Yleissuunnitelman mukainen valtatie 5 linjaus on voimassa olevan Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 2.vaiheen maakuntakaavan mukainen. Yleissuunnitelman linjaus vaatii kaavamuutoksen Kirkonkylän yleiskaavaan 2035 Siilinjärven kunnan alueella ja Alapitkän osayleiskaavaan 2030 Lapinlahden kunnan alueella. Ratkaisu ei vaadi todennäköisesti asemakaavan muutosta suunnittelualueen eteläosassa Harjamäentie–Pyylampi.

Melu- ja päästövaikutukset

Suunnitelman mukaisessa ennustetilanteessa vuonna 2040 valtioneuvoston ohjearvot ($LA_{eq} > 55$ dB) ylittävälle melulle altistuu päiväsaikaan n. 120 asukasta ja yöaikaan n.40 asukasta. Päivämelun ohjearvot ylittyvät 15 vapaa-ajan asunnon kohdalla ja yömelun ohjearvot 7 vapaa-ajan asunnon kohdalla. Melusta aiheutuvaa haittaa voidaan vähentää meluntorjuntaratkaisulla. Uuteen maastokäytävään sijoittuvan valtatie melu- ja päästöhaittoille altistuu uusia asuinkiinteistöjä erityisesti Pöljänmyllyn, Levämäen, Mehtomäen ja Pohjolanmäen alueilla.

CO₂-päästövaikutukset ovat hankevaihtoehdolla VE5 negatiiviset vertailuvuonna 2050 vertailuvaihtoehtoon VE0 verrattuna. Uusi tielinjaus on pidempi, joka kasvattaa päästöjä.

Vaikutukset luontoon, maisemaan ja virkistykseen

Uusi tielinjaus sijoittuu pääosin tavanomaisille metsäalueille. Uusi tielinja voimistaa liikenneväylien aiheuttamaa estevaikutusta eläimistölle ja riista-aidoin ohjataan eläinten kulkua alituskohtiin. Uusi tielinja voi heikentää merkittävästi liito-oravien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen toiminnallisuutta. Jatkosuunnittelun yhteydessä tulee liito-oravien elinympäristöjen tilanne ja toimenpidetarpeet selvittää ja tuleeko hankkeelle hakea poikkeamislupaa ja viitasammakkojen potentiaaliset elinympäristöt tulee tarkistaa.

Hankkeella ei ole haitallisia vaikutuksia Natura 2000-alueisiin, luonnonsuojelualueisiin tai valtakunnallisten luonnonsuojeluohjelmien alueisiin. Tielinja sijoittuu kuuden paikallisesti arvokkaan luontokohteen aluerajauksen alueelle ja aiheuttaa niille vähäistä tai merkittävää haittaa.

Hankkeen vaikutukset maisemaan, taajamakuvaan ja kulttuuriympäristöihin jäävät haitoiltaan kohtuullisiksi. Valtatie uusi linjaus sijoittuu pääosin metsäiseen tai pienten peltojen rytmittämään maisemaan. Tieympäristöön kohdistuvia haitallisia maisemavaikutuksia lievennetään maastonmuotoilun ja istutusten avulla.

Valittu vaihtoehto mahdollistaa seudullisten ja maakunnallisten ulkoilu- ja moottorikelkkareittien toteuttamisen ja kehittämisen. Nykyisen valtatie liikennemäärien väheneminen ja tarvittavat rakennettavat alikulkujärjestelyt parantavat vapaa-ajan liikkumisen turvallisuutta ja ympäristön viihtyisyyttä.

Vaikutukset pinta- ja pohjavesiin

Hankkeen merkittävimmät vaikutukset pintavesiin liittyvät rakentamisen aikaiseen kiintoaineiskuormituksen aiheuttamaan vedenlaadun muutoksiin. Liukkauden torjunta, vaarallisten aineiden kuljetukset ja mahdolliset onnettomuustilanteet lisäävät pintavesien pilaantumisriskiä ja kuormitusta.

Uuden valtatie siirtyessä pois Kärängänmäen pohjavesialueelta moreeniselänteille, pienenee koko pohjavesialueeseen sekä Pöljän vedenottamon raakaveden laatuun kohdistuva pohjaveden pilaantumisriski merkittävästi, kun valtatie talvikunnossapidon ja onnettomuuksien vaikutukset eivät enää kohdistu valuma-alueeseen ja liikennesuorite nykyisellä valtatiellä vähenee erittäin merkittävästi. Valtatie uuden linjauksen alueelta pohjavesi ei virtaa Pöljän vedenottamolle. Rinnakkaistieksi jäävälle nykyiselle valtatielle ei esitetä pohjavedensuojausta mm. rakentamisen aiheuttaman merkittävän pohjaveden pilaantumisriskin vuoksi.

Harjamäki–Kasurilan pohjavesialueella uusille ajoradoille rakennetaan uusien ohjeiden mukainen luiskasuojaus. Rakentamisen aikana Hakkaralan vedenottamon vedenoton tilapäistä vähentämistä voidaan korvata saman pohjavesialueen Koivuniemen vedenottamolla. Pohjaveden pilaantumisriski Harjamäki–Kasurilan pohjavesialueella pienenee merkittävästi nykytilanteeseen verrattuna.

Asian aiempi käsittely

Tieosuutta on aikaisemmin käsitelty 2010 valmistuneessa Siilinjärvi-Pöljä yleissuunnitelmassa ja sitä varten 2005 laaditussa ympäristövaikutusten arviointisuunnitelmassa (YVA).

Jatkotoimet

Yleissuunnitelmasta saatujen lausuntojen ja muistutusten käsittelyn jälkeen ELY-keskus valmistelee suunnitelmasta hyväksymispäätösesityksen Traficomille, joka tekee suunnitelmasta hyväksymispäätöksen.

Yleissuunnitelman hyväksymispäätös asiakirjoineen asetetaan kunnissa nähtäväksi. Hyväksymispäätökseen voi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen ja/tai tarvittaessa korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Seuraava suunnitteluvaihe on tiesuunnitelmien laatiminen, jossa määritellään tien tarkka sijainti, tietä varten tarvittavat alueet, maanteiden ja yksityisteiden liittymät sekä muut tiejärjestelyt, kevyenliikenteen ja joukkoliikenteen järjestelyt ja liikenteen haittojen torjumiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Lausunnon liitteinä

1. Kirkonkylän yleiskaava (KV 25.4.2016)
2. Nakertajan asemakaava
3. Räisälän asemakaava
4. Taivallahden asemakaava
5. Taivallahden asemakaavan meluselvitys
6. Yleissuunnitelmaraportti
7. Hanke-esite
8. Hankearviointi
9. Kiinteistövaikutusten arviointi
10. Yleiskartta koko alue
- 11.-13. Yleiskartat osittain
- 14.-22. Yleissuunnitelmakartat
- 23.-30. Meluselvitys ja melukartat

Päätöksen vaikutusten ennakkoarviointi:

Päätösehdotus Kunnanhallitus antaa yleissuunnitelmasta seuraavan lausunnon:

Yleissuunnitelma on laadittu hyvässä yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa eri osapuolten kesken. Asukkaille suunnitelmaa on esitelty yleisötilaisuudessa Pöljän koululla. Saadut muistutukset kuitenkin osoittavat, että avoimia kysymyksiä ja huolia on maanomistajien tai yksityisteiden käyttäjien näkökulmasta.

Uusi tielinjaus antaa kunnan tulevaisuuden maankäyttöratkaisuille hyvät kehittämismahdollisuudet, kun nykyisen rinnakkaistieksi jäävän tielinjauksen varteen voidaan Pyykankaalla, Varpaisjärventien varressa ja Pöljän koulun ympäristössä tutkia uusien asuin- ja työpaikka-alueiden kaavoittamista. Radantauksen eritasoliittymän myötä mahdollistuva KT75 linjauksen siirtäminen pois keskustasta mahdollistaisi pitkällä aikavälillä merkittävästi kehittämistoimia sekä vähentäisi liikenteen ympäristöhäiriöitä ja riskejä keskusta-alueella.

Merkittävimpanä yleissuunnitteluun liittyvänä asiana on muistutuksissa kyseenalaistettu tien sijoittamista uudelle linjauksille nykyisen tien paikalla oleviin pohjavesiriskeihin vedoten. Useissa muistutuksissa todetaan, että muutos nykyiseen luontoalueeseen ja hiljaiseen elinympäristöön olisi merkittävä uuden tielinjauksen toteutuessa. Nykyiselle paikalle sijoittuvan tielinjan vaikutuksia pidetään muistutuksissa pienempinä kuin uuden tien raivaamisen vaikutuksia koskemattomaan luontoon. Kunta pitää VE5:n lähtökohtana todettuja pohjavesialueen riskejä todellisina. Yleissuunnitelman mukaiset likimääräiset uusien tielinjausten sijainnit sekä liikenteelliset ja tekniset perusratkaisuja ovat perusteltuja eikä kunnalla ole niihin huomauttamista.

Kunnalla ei ole huomautettavaa yleissuunnitelmiin sisältyviin siltoihin, tukimuureihin tai muihin merkittäviin rakennelmiin. Rakentamisaikaisista tarpeista ja varauksista on neuvoteltava ja sovittava erikseen maanomistajien kanssa niiden tarkentuessa tiesuunnittelussa.

Kunnalla ei myöskään ole huomauttamista yleissuunnitelmassa ehdotettuihin tieverkon hallinnollisiin muutoksiin.

Kunnanhallitus huomauttaa, että Taivallahden asuinalueen kohdalle tarvitaan melunsuojaus tien pohjoispuolelle. Asuinalueen asemakaavoituksen yhteydessä tehdyssä meluselvityksessä on esitetty pohjoisen kaistan viereen 1 m korkea melukaide. Taivallahden asemakaavan meluselvitys on lausunnon liitteenä.

Kaavoitustilanne

Yleissuunnitelman raportissa on maakuntakaavan osalta vanhentunut tilanne. Alueella on tällä hetkellä voimassa kolme maakuntakaavaa, Kuopion seudun maakuntakaava (vahvistettu 2008 YM, muutokset 2011, 2014, 2016 ja 2018) Siilinjärven Yaran T/Ek 13.800 ja T/kem 13.803 merkintöjen osalta, Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 1. vaihe (hyväksytty 19.11.2018 MV) sekä Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 2. vaihe (hyväksytty 17.12.2024 MV). Yleissuunnitelman mukainen tielinjaus on esitetty voimassa olevassa 2. vaiheen maakuntakaavassa. Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 3. vaihe on paraikaa luonnoksena nähtävillä. Siinä Siilinjärvelle on esitetty uusi tilaa vaativan kaupan kohdemerkintä Koti-Siilin alueelle sekä kaupan reservimerkintä Pöljälle uuden tielinjauksen varteen.

Yleissuunnitelman eteläosassa on voimassa 25.4.2016 kunnanvaltuustossa hyväksytty oikeusvaikutteinen Kirkonkylän yleiskaava. Sen alueella on esitetty VT5 linjaus Kirkonkylän pohjoispuolella aikaisemman yleissuunnitelman vaihtoehdon 2 mukaisena.

Yleissuunnitelman uusi tielinjaus ei ole voimassa olevan yleiskaavan mukainen. Vaihtoehtoon 5 mukainen tielinjaus edellyttää yleiskaavan päivittämistä viimeistään ennen tiesuunnitelman hyväksymistä. Kirkonkylän yleiskaavan päivittäminen ja laajentaminen pohjoiseen on kunnan kaavoituskatsauksen 2025 mukaan tarkoitus käynnistää, kun VT5:n uusi tielinjaus varmistuu. Voimassa oleva Kirkonkylän yleiskaava on lausunnon liitteenä. Luoteis-Siilinjärvellä on vireillä ranta- ja kyläyleiskaavan laatiminen. Sen suunnittelualue ei kuitenkaan ulotu VE5:n tielinjauksen alueelle. Nähtävillä olleessa Luoteis-Siilinjärven ranta- ja kylä yleiskaavaluonnoksessa ei ole esitetty yleissuunnitelmassa tarkasteluja muita tielinjausvaihtoehtoja.

Suunnittelualueen eteläosa on asemakaavoitettu. Alueella on voimassa seuraavat asemakaavat: Nakertaja 749-2201 (hyväksytty KV 16.6.1986), Räisälä 749-3202 (hyväksytty KV 16.2.1987) ja Taivallahti, Nakertaja ja Mäntymäki 749-2250 (hyväksytty KV 10.12.2018). Voimassa olevat asemakaavat ovat pääasiassa yleissuunnitelman mukaisia. Suunnittelualueella voimassa olevat asemakaavat ovat lausunnon liitteenä. Kunnassa ei ole vireillä asemakaavoja suunnittelualueella.

Nähtävilläpito ja muistutukset

Yleissuunnitelmakuulutus on ollut nähtävillä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 27 §:n sekä hallintolain 62 a §:n mukaisesti nähtävillä ELY-keskuksen tietoverkossa. Siilinjärven kunnan tietoverkossa ilmoitus kuulutuksesta on ollut nähtävillä nähtävilläpitoajan.

Määräaikana yleissuunnitelmasta jätettiin kaikkiaan 3 lausuntoa ja 10 muistutusta, joista 7 kohdistui Siilinjärven kunnan alueelle. Seuraavassa muistutusten tiivistelmät ja kunnan lausunnot niihin.

1. Hannu Rasin muistutus

Muistuttaja vaatii tielinjauksen siirtämistä pois omistamansa kallioalueen kohdalta, jota on suunnitellut yrityskäyttöön tai korvaamaan tien aiheuttaman yrityksen menetyksen.

Kunnanhallituksen lausunto:

Yleissuunnitelmassa esitetyt tielinjausten sijainnit ovat likimääräisiä. Tiesuunnitteluvaiheessa vuorovaikutusta maanomistajien kanssa tulee lisätä ja pyrkiä löytämään vähiten haittaa aiheuttavat ratkaisut tielinjaukselle. Mikäli tilan elinkeinotoimintaan aiheutuu kohtuutonta haittaa tielinjauksesta, valtion tulee jo yleissuunnitelmavaiheessa pyrkiä lunastamaan alueita suunnitelman mukaiseen käyttöön.

2. Ismo Mäntysen muistutus

Muistutus sijoittuu Lapinlahden kunnan puolelle, joka voi halutessa antaa lausunnon muistutukseen.

3. Risto Toivasen ja Annina Kokkosen muistutus

Muistuttajat esittävät huolensa ja vastalauseen VT5:n uudesta tielinjauksesta, joka sijoittuu lähelle tontin rajaa käytännössä pihapiirin eteen. Uuden tien rakentaminen tarkoittaisi maaseudun rauhan, luonnonläheisyyden ja hiljaisen asuinympäristön menettämistä. Elinympäristö vahingoittuisi vakavasti ja pysyvästi melu-, pöly- ja tärinähaittojen vuoksi. Muistuttaja esittävät tielinjauksen muutoksia, niin ettei se tuhoa elinympäristöä tai asumisen edellytyksiä. Mikäli tielinjausta ei voi muuttaa muistuttajat esittävät lunastusvaatimuksen kiinteistön arvon korvaamisesta. Muistuttajat esittävät täydennyksiä kiinteistön kulkuyhteyksiin, näkymä- ja maisemavaikutuksiin, melumallinnukseen ja

meluntorjuntatoimiin, pöly- ja hiukkasvaikutusten arviointiin sekä yksityiskohtaisempia suunnitelmia niihin.

Kunnanhallituksen lausunto:

Yleissuunnitelmassa esitetyt tielinjausten sijainnit ovat likimääräisiä. Tiesuunnitteluvaiheessa vuorovaikutusta maanomistajien kanssa tulee lisätä ja pyrkiä löytämään vähiten haittaa aiheuttavat ratkaisut tielinjaukselle. Melu-, pöly- ja värinävaikutukset on tiesuunnitteluvaiheessa selvitettävä riittävällä tarkkuudella ja esittää elinympäristön säilymiseen tähtäävät lieventämistoimet suunnitelmissa.

4. Eero Väänäsen muistutus

Muistuttaja esittää Varpaisjärventieltä lähtevän yksityistien liittymän siirtoa.

Kunnanhallituksen lausunto:

Liittymän siirtomahdollisuus on hyvä tutkia tiesuunnitteluvaiheessa.

5. Mehtomäen yksityistien hoitokunnan muistutus

Hoitokunta muistuttaa Mehtomäentien alikulun rakentamisesta niin tilavaksi, että siitä mahtuu kulkemaan raskas liikenne sekä nykyaikaiset maatalouskoneet.

Kunnanhallituksen lausunto:

Siltojen ja alikulkukäytävien tilatarpeista ja varauksista on neuvoteltava ja sovittava erikseen yksityisteiden hoitokuntien ja maanomistajien kanssa niiden tarkentuessa tiesuunnittelussa.

6. Eero Kokkosen muistutus

Muistutus sijoittuu Lapinlahden kunnan puolelle, joka voi halutessa antaa lausunnon muistutukseen.

7. Petri Siposen muistutus

Muistuttaja esittää Mattilan metsätilaa halkaisevan tielinjauksen huomiona seuraavaa. Uusi tielinjaus on kohtuuttoman kallis nykyisen tien hyödyntämiseen verrattuna. Suunnitelmassa on ylimitoitettuja rakennustöitä mm. Oravaisenpuron ylittävän sillan osalta. Tien uuden linjauksen perusteleminen pohjavesialueen riskeillä on vaikeaa ymmärtää, kun samaan aikaan suunnitellaan pohjavedenalaista soranottoa Lapinlahden kunnan puolella. Silmäsuon luontoarvot tielinjauksen läheisyydessä tulisi ottaa huomioon. Mattilan metsätilan ja Silmäsuon alueella on havaittu liito-oravayhdyskuntia. Miten ne on otettu suunnitelmassa huomioon?

Kunnanhallituksen lausunto:

Kunta pitää pohjavesialueen riskejä todellisina ja luontokäytävien säilyttämiseen tähtääviä rakenteellisia ratkaisuja perusteltuina. Muistuttajan esittämiä luontoarvot on syytä tutkia ja ottaa huomioon viimeistään tiesuunnitteluvaiheessa.

8. Jenni Linnoven ja Ari Savolaisen muistutus

Muistuttajat eivät hyväksy suunnitelmaa, koska se pirstoo ja motittaa tilaa lohkoihin. Suunnitelmalla on surkastuttava vaikutus tilan elinkeinoon. Tila on jo aiemmin kokenut kohtuuttomia vaikutuksia toteutettujen teiden osalta.

Kunnanhallituksen lausunto:

Kunta pitää uuden tien likimääräistä linjausta perusteltuina. Tiesuunnitteluvaiheessa vuorovaikutusta maanomistajien kanssa tulee lisätä ja pyrkiä löytämään muuhun maankäyttöön vähiten haittaa

aiheuttavat ratkaisut uudelle tielinjaukselle. Tilojen toimivuus tulee turvata uuden tien toteuttamisen jälkeenkin.

9. Vesa Vainikaisen muistutus

Muistuttaja toteaa, että uuden tien raivaaminen aiheuttaa peruuttamattomia vaikutuksia alueen luontoon, maisemaan ja ekosysteemeihin. Nykyisen tien parantaminen olisi ympäristövahinkojen, ilmastomuutoksen tavoitteiden ja taloudellisuuden kannalta perustellumpaa. Uusi linjaus rikkoo myös metsästysseuran käytössä olleen alueen yhtenäisyyden ja vaikeuttaa merkittävästi metsästyksen harjoittamista. Eläinten luontaiset kulkuyhteydet katkeavat ja elinympäristöt heikkenevät sekä liikkuminen uusille alueille aiheuttaa turvallisuusriskejä. Muistuttaja esittää, että hankkeen jatkosuunnittelussa keskitytään nykyisen tielinjauksen kehittämiseen ja parantamiseen vaihtoehtona uudelle linjaukselle.

Kunnanhallituksen lausunto:

Kunta pitää uuden tien likimääräistä linjausta perusteltuna ja pohjavesialueen riskejä todellisina. Tiesuunnittelussa tulee pyrkiä löytämään mahdollisimman vähän haittoja aiheuttavat ratkaisut tien toteuttamiselle.

10. Käperin yksityistien tienhoitokunnan muistutus

Muistutus sijoittuu Lapinlahden kunnan puolelle, joka voi halutessa antaa lausunnon muistutukseen.

Hyväksyttiin päätösehdotus.

Päätös

Kaavoituspäällikkö Timo Nenonen oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana klo 14.11-14.34.